

Rolnummer 785
Arrest nr. 65/95 van 28 september 1995

A R R E S T

In zake : het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Franse Gemeenschap van 27 oktober 1994 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, ingesteld door J. Tillemans.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters H. Boel, G. De Baets, E. Cerexhe, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 11 november 1994 ter post aange-tekende brief en ter griffie is ingekomen op 14 november 1994, is beroep tot gedeeltelijke vernietiging ingesteld van het decreet van de Franse Gemeenschap van 27 oktober 1994 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 5 november 1994, door Jean Tilleman, wonende te 1080 Brussel, Toekomststraat 15.

II. De rechtspleging

Bij beschikking van 14 november 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter van de zetel.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 2 december 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 december 1994.

De Franse Gemeenschapsregering, Kunstlaan 19 AD, 1040 Brussel, heeft een memorie ingediend bij op 18 januari 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 24 januari 1995 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter R. Henneuse, gelet op de inruststelling van een Franstalige rechter van de zetel.

Van de voormelde memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 26 januari 1995 ter post aangetekende brief.

J. Tilleman heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 4 februari 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 27 april 1995 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever E. Cerexhe wettig verhinderd was en door rechter J. Delruelle werd vervangen, enkel om het Hof ertoe in staat te stellen uitspraak te doen over de termijnverlenging waarin artikel 109 van de organieke wet voorziet.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 11 november 1995.

Bij beschikking van 21 juni 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 12 juli 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 22 juni 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 12 juli 1995 :

- is verschenen :

. J. Tillemans, in eigen persoon;

- hebben de rechters-verslaggevers E. Cerexhe en H. Boel verslag uitgebracht;

- is verzoeker gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

Bij ter post aangetekende brief die op 25 juli 1995 ter griffie is ingekomen, heeft de verzoeker melding gemaakt van een op 18 juli 1995 ingediend voorstel van decreet dat de bestreden bepalingen overneemt en dat het decreet van 27 oktober 1994 zou kunnen opheffen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 27 oktober 1994 houdende de algemene organisatie van het hoger onderwijs in hogescholen bepaalt :

« § 1. Het 1e jaar hoger onderwijs, ter verkrijging van de graad die deze studies bekrachtigt, is toegankelijk voor de studenten die één van volgende stukken voorleggen :

(...)

6° een attest van welslagen voor een toelatingsexamen georganiseerd door de hogescholen en waarvan de programma's bepaald worden door de Regering, op advies van de algemene raad.

Dit attest geeft toegang tot de studies die het vermeldt. Hebben ook toegang tot het 1e jaar paramedisch hoger onderwijs van het korte type de studenten die geslaagd zijn voor het toelatingsexamen, overeenkomstig de door de Regering genomen maatregelen, voor een examencommissie van de Franse Gemeenschap. (...) »

Artikel 55, derde lid, van het voormelde decreet bepaalt :

« Het academiejaar wordt georganiseerd overeenkomstig de algemene bepaling die de Regering treft. »

IV. *In rechte*

- A -

Ten aanzien van het belang van de verzoeker

Verzoekschrift

A.1. De verzoeker, student in het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, grondt zijn belang om in rechte te treden op de overweging dat de aangevochten bepalingen hem rechtstreeks en ongunstig raken.

Memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.2.1. Het beroep is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang. De niet met redenen omklede overweging volgens welke de aangevochten bepalingen de verzoeker rechtstreeks en ongunstig raken, is immers noch voldoende, noch toelaatbaar.

Het aangevochten decreet is rechtstreeks van toepassing op de instellingen van het hoger onderwijs en niet op hun studenten. Het berokkent geen enkel nadeel aan de studenten aangezien de doelstelling van de wetgever er juist in bestond de kwaliteit en de erkenning van het hoger onderwijs van het korte en het lange type te verbeteren.

A.2.2. De verzoeker zou hebben kunnen doen blijken van een belang om in rechte te treden, mocht de continuïteit van de studie die hij heeft aangevat, bedreigd zijn, doch zulks is ten deze niet het geval. Uit het onderzoek van de aangevochten bepalingen blijkt dat die geen betrekking hebben op de studenten die reeds zijn ingeschreven in een instelling van het hoger onderwijs.

Wat inzonderheid de eerste aangevochten bepaling betreft, geeft de verzoeker, die reeds in een instelling van het hoger onderwijs is ingeschreven, niet aan hoe die bepaling hem nadeel zou kunnen berokkenen, en evenmin hoe zij op zijn geval van toepassing zou kunnen zijn.

De tweede aangevochten bepaling is van haar kant van toepassing op de overheden van de hogescholen en niet op hun studenten. De verzoeker toont trouwens hoegenaamd niet aan hoe die bepaling hem nadeel zou kunnen berokkenen.

Memorie van antwoord van de verzoeker

A.3. De rechtspraak van het Hof over de financiering van de universiteiten die door de Franse Gemeenschapsregering wordt aangehaald, is ten deze niet ter zake dienend.

Overigens is artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het aangevochten decreet rechtstreeks van toepassing op de studenten vermits het betrekking heeft op de toelatingsvoorwaarden in het hoger onderwijs.

Ten gronde

Verzoekschrift

A.4. Twee middelen worden tegen de bestreden bepalingen aangevoerd.

A.4.1. Het eerste middel is afgeleid uit de schending van artikel 24, § 5, van de Grondwet door artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het aangevochten decreet, in zoverre het een te ruime bevoegdheid toekent aan de uitvoerende macht. Op dat punt dient te worden ingestemd met het advies nr. L.23.330/2 van de afdeling wetgeving van de Raad van State, dat op 3 juni 1994 is gegeven binnen een termijn van niet meer dan drie dagen.

A.4.2. Het tweede middel is afgeleid uit de schending van artikel 24, § 5, van de Grondwet door artikel 55, derde lid, van het bestreden decreet, in zoverre het aan de Franse Gemeenschapsregering de bevoegdheid toewijst om de schoolvakanties te regelen.

Ook op dat punt dient men zich aan te sluiten bij het voormelde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State; door enkel de woorden « met inbegrip van de examen-, stage-, vakantie- en verlofperiodes » weg te laten, wordt in het aangevochten artikel van het decreet slechts een voorwendsel gebruikt om te doen geloven dat de organisatie van de studie niet de vakantie- en verlofperiodes omvat en dat het derde lid van artikel 55 van het decreet het ontwerp-artikel zou hebben herzien.

Memorie van de Franse Gemeenschapsregering

A.5.1. Artikel 24, § 5, van de Grondwet geeft de wil van de Grondwetgever weer om aan de wetgevende macht de bevoegdheid voor te behouden om de essentiële aspecten van het onderwijs inzake de inrichting, erkenning en subsidiëring te regelen. Het Hof heeft geoordeeld dat wanneer de wetgever aan de Koning in algemene termen een machtiging verleent, men niet ervan uit mag gaan dat hij de bedoeling zou hebben gehad de Koning te machtigen bepalingen aan te nemen die in strijd zijn met de Grondwet. Men moet integendeel ervan uitgaan dat die machtiging grondwettig is.

A.5.2. Artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het aangevochten decreet doet geen afbreuk aan artikel 24, § 5, van de Grondwet in zoverre de erin vermelde beginselen zo nauwkeurig mogelijk zijn gesteld : het vermeldt de lijst van de diploma's die toegang verschaffen tot het eerste jaar van het hoger onderwijs en, omdat het de hogescholen voor een maximum aantal studenten wil openstellen, is in het artikel het beginsel gesteld volgens hetwelk de studenten die zullen slagen voor een door die scholen georganiseerd toelatingsexamen, zich ook zullen kunnen inschrijven. Dat toelatingsbeginsel, dat niet nieuw is, is slechts subsidiair van toepassing.

Overigens vindt de bestreden bepaling ook haar grondslag in artikel 24, § 1, van de Grondwet, dat de vrijheid van onderwijs waarborgt.

A.5.3. Artikel 55, derde lid, van het aangevochten decreet schendt artikel 24, § 5, van de Grondwet niet.

De Raad van State heeft nooit geoordeeld dat de regels betreffende de schoolvakanties essentiële regels zijn en dat zij bijgevolg rechtstreeks door de wetgevende macht moeten worden vastgesteld, zonder die mogelijkheid aan de uitvoerende macht te kunnen delegeren. Om die reden werden de regels betreffende de schoolvakanties steeds door de uitvoerende macht vastgesteld, zelfs vóór de communautarisering van het onderwijs.

De regeling van de schoolvakanties maakt dus deel uit van de aangelegenheden die de wetgever aan de uitvoerende macht kan delegeren. Die regeling vormt immers geen essentiële regel op het vlak van het onderwijs.

Het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State - waarnaar de argumentatie van de verzoeker verwijst - stelde voor de aangevochten bepaling te wijzigen, voornamelijk omdat het belang van de regels betreffende de vakanties en de verlofdagen niet mag worden onderschat want zij bepalen voor een deel ook het statuut van de verschillende categorieën van het personeel van de hogescholen. Dat argument heeft niets uit te staan met het legaliteitsbeginsel dat is vastgelegd in artikel 24, § 5, van de Grondwet. Het argument is dus niet ontvankelijk. Ten overvloede moet worden opgemerkt dat het aan de Franse Gemeenschapsregering staat het statuut van de leden van het onderwijzend personeel vast te stellen. Vanuit dat oogpunt zou bijgevolg geen

kritiek kunnen worden geuit op de machtiging die bij de aangevochten bepaling aan de voornoemde Regering wordt gegeven.

Memorie van antwoord van de verzoeker

A.6.1. Aangaande het arrest nr. 9/90 van 7 februari 1990 van het Hof, dat door de Franse Gemeenschapsregering wordt geciteerd, is het absurd de persoon van de Koning te vergelijken met de regering van een gemeenschap. Voor het Hof zou geen grote rol meer zijn weggelegd indien de door de Franse Gemeenschapsraad toegekende machtigingen een vermoeden *iuris et de iure* van grondwettigheid zouden moeten genieten. Herinnerd moet worden aan het arrest dat door het Hof is gewezen op 7 mei 1992 (nr. 33/92) en de twee consideransen (B.5.1 en B.5.2) die ertoe hebben geleid dat het Hof het decreet van de Franse Gemeenschap van 12 juli 1990 gedeeltelijk heeft vernietigd.

A.6.2. Wat artikel 55, derde lid, van het aangevochten decreet betreft, citeert de verzoeker het arrest nr. 45/94, dat het Hof op 1 juni 1994 heeft gewezen, om te bevestigen dat de essentiële bepalingen van het onderwijs krachtens artikel 24, § 5, van de Grondwet aan de wetgever zijn voorbehouden.

Tot slot vraagt de verzoeker aan het Hof dat, mocht het de aangevochten bepalingen niet vernietigen bij gebrek aan belang om in rechte te treden vanwege de verzoeker, het op zijn minst de schending van artikel 24, § 5, van de Grondwet door de bestreden artikelen zou vaststellen.

- B -

Ten aanzien van de opheffing van het bestreden decreet

B.1. Artikel 95 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 5 augustus 1995 (*Belgisch Staatsblad* van 1 september 1995) heft het decreet van 27 oktober 1994 op. De opheffing heeft geen terugwerkende kracht. Bijgevolg heeft het decreet van 27 oktober 1994 rechtsgevolgen gehad tussen 19 december 1994 en 1 september 1995.

Ten aanzien van het belang van de verzoeker

B.2. Artikel 142, derde lid, van de Grondwet bepaalt :

« De zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of, prejudicieel, door ieder rechtscollege. »

Naar luid van artikel 2, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 worden de beroepen ingesteld door « iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ».

De voormelde bepalingen vereisen dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een verzoekschrift indient, doet blijken van een belang om voor het Hof in rechte te treden.

Van het vereiste belang doen slechts blijken de personen wier situatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.3. Artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het aangevochten decreet van de Franse Gemeenschap van 27 oktober 1994 organiseert de voorwaarden voor toegang tot het eerste jaar hoger onderwijs in hogescholen.

Noch in zijn verzoekschrift, noch in zijn memorie van antwoord vermeldt de verzoeker, die thans is ingeschreven in het tweede jaar in een instelling van het hoger onderwijs van het korte type, hoe de voormelde bepaling betreffende de inschrijvingsvoorwaarden voor het eerste jaar, door op zijn geval van toepassing te zijn, hem rechtstreeks en ongunstig kan raken of zou kunnen raken.

Het beroep is derhalve niet ontvankelijk in zoverre het is gericht tegen artikel 48, § 1, eerste lid, 6°, en tweede lid, van het voormelde decreet.

B.4. Artikel 55, derde lid, van het aangevochten decreet van de Franse Gemeenschap van 27 oktober 1994 bepaalt dat het academiejaar van de hogescholen wordt georganiseerd overeenkomstig de algemene bepalingen die door de Gemeenschapsregering worden vastgesteld.

Noch in zijn verzoekschrift, noch in zijn memorie van antwoord geeft de verzoeker aan hoe de voormelde bepaling hem rechtstreeks en ongunstig kan raken of zou kunnen raken.

Het beroep is derhalve evenmin ontvankelijk in zoverre het is gericht tegen artikel 55, derde lid, van het voormelde decreet.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 september 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior